higher education & training

Department:
Higher Education and Training
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIENRIGLYN

NASIONALE SERTIFIKAAT

ENTREPRENEURSKAP EN ONDERNEMINGSBESTUUR N5

(Tweede Vraestel)

17 November 2023

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 6 bladsye.

Kopiereg voorbehou

AFDELING B

VRAAG 1

1.1
- Winkelkomplekse
- Inkopiesentrums**
- SSG
- Dorpe
- Townships (Any 4 × 1) (4)

1.2 1.2.1. Die Covid-19-inperking het 'n beduidende uitwerking op sy handelsprestasie gehad ✓✓ omkeerplan✓✓ (4)

1.2.2
- Eienaar van handelsmerke soos Game, Makro en Builders Warehouse
- Dit is 'n kleinhandelsonderneming (2 × 2) (4)

1.2.3
- Bespoedig die inisiatief van die kosteherstelprojek
- Groepherstrukturering na groothandel (2 × 2) (4)

1.2.4
- Omsigtige kontantvloei
- Doen aansoek om beskikbare belastingverligting
- Aggressiewe nastrewing van kosteverlaging
- Betalingsverpligting teenoor verskaffers en werknemers (4)

1.3 Kandidaat moet oordeel gebruik ten opsigte van die items/aktiwiteite op die program.

Opskrif:✓
Plek:✓
Datum:✓
Seremoniemeester/Gasspreker✓

Studente moet aan elke aktiwiteit/item 'n spesifieke tyd toeken.✓✓ (2 × 6)
(Punte moenie toegeken word indien die student net die item/aktiwiteit noem sonder die tyd nie.) (16)

1.4
- Probleembewustheid
- Definisie van die probleem
- Stel besluitnemingskriteria vas
- Ontwikkel alternatiewe bronne
- Ontleed die data
- Besluit/Doen stappe
- Volg op die besluit op

(Enige relevante voorbeeld uit die gevallestudie) (7 × 2) (14)
[50]

VRAAG 2

2.1
- Die reg om op te tree
- Geregtig om op te tree
- Verleen die mag om aansoek te doen (Enige 1 × 2) (2)

2.2
- Werkslawe✓
  Bestuurders wat harde werkers is en lief is vir hul werk. Werk lang ure en oor naweke.✓✓

- Risiko van mislukking ✓
  Bestuurders wat mislukking vrees, kan slegte bestuurders wees of kan die onderneming baie geld kos as foute voorkom.✓✓

- Werkers beskik nie oor die vermoë om die taak te doen nie✓
  Omdat bestuurders nie behoorlike leiding en riglyne aan ondergeskiktes oor hoe om die taak te doen, maak hulle bang om te delegeer.✓✓

- Bevrediging omdat hulle self die werk doen ✓
  Bepaalde tipe take vereis dat daar baie aandag aan detail geskenk word. Dit kweek passie en bevrediging, wat dit vir die bestuurder moeilik maak om te vertrou dat die ondergeskikte net so passievol sal wees en aanwysings kan volg.✓✓ (4 × 3) (12)

2.3 Die struktuur toon duidelik hoe die verskillende rolle,✓ verantwoordelikhede✓ en magte✓ aan posisies in die onderneming toegewys is✓. (4)

2.4 2.4.1
- Die COIDA moes die inperkingsregulasie soos deur die Wet op Rampbestur uiteengesit, akkommodeer.
- Kandidaat sal punte ontvang as hy/sy aandui hoe inperkingsregulasies werknemers beinvloed het
- Wat die Corona-virus opgedoen het
- Wat ‘n hoë risiko geloop het om die virus op te doen (Enige 2 × 1)

2.4.2
- Die WVF moes die inperkingsregulasies soos deur die Wet op Rampbestuur uiteengesit, akkommodeer
- Kandidaat sal punte verdien as hulle die uitwerking van die inperkingsregulasies op werknemervergoedingskemas aandui ten opsigte van:
  - betaling vir swak gesondheid
  - swangerskap
  - aflegging
  - werkloosheid (Enige 2 × 1)

(2 × 2) (4)

2.5
- Omgewing – plant bome, moenie plastieksakke gebruik nie
- Gemeenskap – bou skole, maak skenkings aan maatskaplike programme
- Werknemers – skep werk, bied beurse aan
- Klante – uitstekende diens (4 × 3) (12)

Kopiereg voorbehou

2.6
- Menslike hulpbronne✓ – personeel, menslike talent, arbeid ✓✓✓
- Finansiële hulpbronne✓ – geld, geleende kapitaal, leningsbelegging✓✓✓
- Fisiese hulpbronne✓ – grond, aanleg en toerusting, masjinerie ✓✓✓
- Tegnologiese hulpbronne✓ – produksieprosesse, uitvindings, patente✓✓✓

(4 × 4) (16)
[50]

VRAAG 3

3.1 Netto wins voor belasting × 100
Totale bates 1✓✓

56 500 × 100
720 000✓✓

7.85%✓✓ (6)

3.2 Ja✓✓
- Handelsbanke gee meer as 5% op die belegging
- Beleggingsbanke gee minder as 5% op die belegging
- Belegging in aandele op die JSE gee nie sulke goeie rente in tye van Covid-19 nie. (3 × 2 + 2) (8)

3.3 Bedryfsbates – voorraad
Bedryfslaste✓✓

240 000 – 11 000
160 000✓✓

0.8:1✓✓

Nee✓✓

Die onderneming sal nie sy skuld kan betaal nie.✓✓

Die verhouding is onder 1.✓✓

Die verhouding is ongunstig.✓

Kredietverkope is 940 000 × 50% = 470 000✓

Rekeninge ontvangbaar (krediteure) = Kredietverkope
Debiteure✓

470 000
85 000✓✓

5.5 maal✓✓

Gemiddelde invorderingstydperk = $\frac{365}{\text{Debiteureomsetkoers}}$ ✓

$\frac{365}{5.5}$ ✓✓

66,36 dae ✓✓ (24)

3.4
- Dit help wanneer jy finansiële instellings nader om 'n lening te kry.
- Dit help om doelwitte en doelstellings te stel waarteen die onderneming se sukses of mislukking gemeet kan word.
- Dit identifiseer enige probleme wat ontstaan.
- Dit bepaal of die sake-idee lewensvatbaar is.
- Dit bepaal of daar 'n mark vir die beplande produk is.
- Dit help om geleenthede en bedreigings te identifiseer en van sterk en swak punte bewus te wees.
- Dit help om die bedrag te bepaal wat nodig is om die onderneming te begin.

(Enige 6 × 1) (6)

3.5
- Eerste oortreding: Mondelinge waarskuwing
- Tweede oortreding: Skriftelike waarskuwing
- Derde oortreding: Finale skriftelike waarskuwing
- Vierde oortreding: Ontslag (Enige 3 × 2) (6)

[50]

VRAAG 4

4.1 Onwaar (2)

4.2 Stap 1: Aansoek
Stap 2: Aanvanklike onderhoud
Stap 3: Sielkundige toetse
Stap 4: Indiensnemingsonderhoud
Stap 5: Verkry finale goedkeuring/Goedkeuring deur toesighouer
Stap 6: Fisiese ondersoek
Stap 7: Induksie/Oriëntering
(Enige relevante voorbeeld uit die gevallestudie 7 × 2)
(Student moet EEN punt verdien vir die ordelike uitleg van die proses.)
(Gee punte vir verduideliking; nie net noem van die stappe nie.) (15)

4.3
- Voorkomingskoste
- Evalueringskoste
- Internemislukkingskoste
- Eksterne mislukkingskoste

(4 × 2) (8)

4.4 Die aard van operasionele/bedryfsbestuur is om waarde vir klante te skep deur insette in uitsette om te skakel, wat in die klante se behoeftes sal voorsien. (3)

4.5

PRODUKTE	DIENSTE
• Tasbaar✓	• Ontasbaar ✓
• Vereis nie interaksie met klant nie ✓	• Vereis interaksie met klant ✓
• Hou langer✓	• Hou nie lank nie; is bederfbaar✓
• Kan maklik geberg word vir herhaaldelike gebruik ✓	• Kan nie geberg word om weer te gebruik nie ✓

(10)

4.6
- Definieer die effektiewe prestasie.
- Meet huidige prestasie teen vasgestelde standaarde.
- Lig ondergeskikte in en formuleer saam ‘n diagnose.
- Kies ‘die toepaslike regstellende optrede.
- Herevalueer prestasie na ‘n tydsinterval.
- Gaan voort met of staak die regstellende optrede.

(Enige relevante voorbeeld uit die gevallestudie 6 × 2) (12)
[50]

TOTAAL: 150